

concert info

minimal

met Terry Riley,
Steve Reich en
Salvador Breed

de Doelen

New European Ensemble x
Nick Verstand

vrijdag 5 april 2024
Grote Zaal, 20.15 uur

programma

vr 5 apr 24 | Grote Zaal, 20.15 uur
concert zonder pauze

minimal

Terry Riley, Steve Reich en Salvador Breed
met lichtkunst van Nick Verstand

Terry Riley (1935)
In C

Salvador Breed (1984)
Twiske

Salvador Breed
Like Paint

Steve Reich (1936)
Double Sextet
Fast
Slow
Fast

het
nieuwe
nu

uitvoerenden

New European Ensemble
Felicia van den End *fluit*
James Meldrum *klarinet*
Pepe Garcia *vibrafoon*
Malgorzata Walentynowicz *piano*
Rada Ovcharova *viool*
Willem Stam *cello*
Nick Verstand *lichtsculpturen en scenografie*
Salvador Breed *compositie en sound design*

toelichting

een ritueel in licht en geluid

Het idee om New European Ensemble een samenwerking aan te laten gaan met de audiovisuele kunstenaar Nick Verstand vond zijn oorsprong in de voorstelling *Within Without* die hij met componist Salvador Breed maakte voor Theater Carré, vertelt Emlyn Stam, artistiek leider van het ensemble. "Het was een lichtspel dat gestuurd werd door de muziek", zegt Stam. "*Within Without*" bestond uit een choreografie die uitgevoerd werd door lichtsculpturen. Het werk had een verstillend en een concentratie die naar mijn gevoel heel goed zou passen bij *Double Sextet* van Steve Reich, met zijn verschuivende ritmische lagen. Het leek me een goed idee om de muziek van Reich en het lichtwerk van Verstand bij elkaar te brengen."

Daarnaast vroeg het ensemble Salvador Breed om muziek te schrijven voor dit programma. "Hij slaat in zijn muziek een brug tussen pop en klassiek. Hij voegt twee onderdelen aan het concert toe. *Twiske*, dat geïnspireerd is op Steve Reich; en *Like Paint*, een bespiegelend elektronisch stuk dat *ambient* en *minimal* combineert. Dat mondt uit in *Double Sextet*. Nick Verstand heeft bij deze stukken een choreografie gemaakt voor laser en bewegende lichtbundels die zonder vertraging op de muziek reageert."

In C

Aan het begin van de jaren zestig voerde Terry Riley in Parijs experimenten uit met bandrecorders, die hij muziek in verschillende lagen over elkaar liet opnemen. Na zijn

terugkeer in San Francisco gebruikte hij deze techniek voor *In C*, dat hem bestempelde tot een pionier van minimal music. De partituur, die een pagina beslaat met 53 melodische cellen, schrijft geen instrumentatie of aantal muzikanten voor, en geeft geen details over dynamiek of articulatie. Elke muzikant kan elke module naar believen herhalen alvorens

Terry Riley © Chris Felver/Getty Images

naar de volgende door te gaan. Het stuk beweegt in een constante puls gespeeld op de hoge C, een idee van Steve Reich die aan de première deelnam. De lengte van een uitvoering is afhankelijk van het aantal musici en keuzes die ze tijdens het spelen maken. Het stuk kan tussen de vijftien en de negentig minuten duren, en is afgelopen wanneer alle musici de laatste module hebben bereikt. *In C* klinkt als een radicaal antwoord op de atonaliteit en seriële muziek, die in die tijd de boventoon voerde in de academische muziek.

Twiske en Like Paint

Twiske en *Like Paint* zijn verwante stukken. *Twiske* is geïnspireerd op het werkproces en filosofie van Steve Reich. Terwijl Reich voor zijn muziek put uit de energie van de metropool New York, gebruikt Breed 't Twiske, een natuurgebied ten noorden van Amsterdam, als bron van inspiratie. "Ik wandel daar sinds vorig jaar elke ochtend", zegt hij. "De muziek is een

Terwijl Reich voor zijn muziek put uit de energie van de metropool New York, gebruikt Breed 't Twiske, een natuurgebied ten noorden van Amsterdam, als bron van inspiratie.

ode aan de vreugde van de wandelingen, de veerkracht van de natuur, en de veelzijdigheid van de prachtige vogels en hun zang." In het daaropvolgende stuk *Like Paint* gebruikt Salvador Breed het frequentiespectrum van *Twiske* om een abstracte klankschildering te maken. Het doel van Breed is om de staat van trance die opgeroepen wordt door het werk van Steve Reich langs een andere weg te bereiken. Niet door een veelheid aan impulsen, maar juist door de aanwezigheid daarvan sterk te beperken. Hij hanteert daarbij de harmonische en dissonante elementen van het frequentiespectrum als een penseel om daarmee door de tijd verfstreken in klank aan te brengen.

Double Sextet

Reich schreef *Double Sextet* voor het Amerikaanse ensemble eighth blackbird (zonder hoofdletters). Het heeft een bezetting van fluit, klarinet, vibrafoon, piano, viool en cello. In de oorspronkelijke uitvoering, die ook door New European Ensemble uitgevoerd wordt, laat hij het ensemble met zichzelf dubbelen. Het speelt live mee

Salvador Breed © Frank Ruiters

Steve Reich © Jeffrey Herman

met een opname, een werkwijze die hij al toepaste in zijn *Counterpoint*-stukken en in *Different Trains*. Door de bezetting te verdubbelen kunnen twee identieke instrumenten in elkaar grijpen en een samengesteld patroon vormen. Reich zegt daarover: "Je hoort hoe de piano's en de vibrafoons dat doen in een krachtig ritme dat de rest van het ensemble voortjaagt. Het idee om een musicus tegenover een opgenomen versie van zichzelf. Door zo'n ensemble in zijn geheel te verdubbelen maak je het mogelijk dat zich meerdere gelijktijdige weefsels van identieke instrumenten ontwikkelen die uit onafhankelijk bewegende melodielijnen bestaan." *Double Sextet* bestaat uit twee snelle delen en een langzaam middendeel. Het is

een werk dat voortvarend uit de startblokken gaat en die kracht in het laatste deel weer oppikt. Reich zelf bestempelt het als een van zijn betere stukken. Hij was er dan ook bijzonder gelukkig over dat het hem in 2009 de Pulitzerprijs voor Muziek opleverde.

lichtsculpturen en scenografie

Speciaal voor dit concert ontwikkelde Nick Verstand een kinetische lichtinstallatie. De installatie bestaat uit entiteiten van licht die rondom de muzikanten bewegen en verbonden zijn met de muziek. "De trance-achtige bewegingen van licht en geluid creëren een modern ritueel", zegt hij. "Er is een direct verband tussen wat je ziet en wat je hoort. Het is één expressie." Tijdens *Double Sextet* spelen de entiteiten samen het sextet. Verder gebruikt hij laserlicht als visuele muur om de beleving van de architectuur van de ruimte te beïnvloeden.

tekst: Daniël Steneker

New European Ensemble

Opggericht in 2009 vertelt New European Ensemble (NEuE) verhalen door middel van de communicatieve kracht van nieuwe muziek. Verhalen die tot doel hebben ons begrip van de menselijke ervaring en onze omgeving te reflecteren, uit te dagen, te inspireren en te verdiepen. Het ensemble combineert muziek vaak met film, literatuur, theater, dans en beeldende kunst. Het heeft samengewerkt met Edward Snowden, Boris van der Ham, Nick Verstand, DeFrame, Opera2Day, Het Nationale Theater, Amnesty International, Het Internationaal Strafhof en War Child. In 2019 werd NEuE bekroond met de prestigieuze Kersjesprijs. Componisten als Mark Anthony Turnage, José María Sánchez-Verdú, Anna Thorvaldsdóttir, Guo Wenjing, Carlo Boccadoro, Martijn Padding en Klas Torstensson hebben werken voor het ensemble geschreven. De musici werken regelmatig samen met jonge componisten en uitvoerders op het

Koninklijk Conservatorium in Den Haag en op conservatoria over de hele wereld.

Nick Verstand

Audiovisueel kunstenaar Nick Verstand studeerde samen met Salvador Breed muziektechnologie aan de HKU. Hij onderzoekt de menselijke perceptie door middel van ruimtelijke audiovisuele composities. Zijn autonome installaties en optredens bewegen zich op de grens tussen het materiële en het immateriële, en komen tot stand via gezamenlijke ontwerpprocessen gericht op het doorbreken van sociale grenzen. De resulterende intuïtieve ervaringen, co-creaties van kunstenaar en publiek, genereren een hypnotiserende omgeving voor het onderbewustzijn. Verstand werkte samen met kunstenaars als Iris van Herpen, Björk, Lykke Li, Eefje de Visser, Charlotte Adigéry en Doja Cat. Nick Verstand en Salvador Breed werken zeven jaar samen aan installaties en performances.

New European Ensemble

Nick Verstand

Salvador Breed

Salvador Breed studeerde muziektechnologie aan de HKU. Breed creëert en vervormt geluid en technologie voor een veelheid aan toepassingen, zoals concerten, modeshows en interactieve kunstinstallaties. Hij houdt zich bezig met manieren waarop akoestiek, natuurlijke sfeer, stilte en ruimte elkaar verrijken, waarbij hij noties van luisteren, ervaren en voelen bij het publiek uit wil breiden. Hij ziet zich als een choreograaf van geluid, maar ook als componist: hij kan krachtig dissonerende geluiden inzetten om de impact te vergroten van momenten die te vaak als vluchtig

beschouwd worden. Met veldopnames, analoge en digitale technologieën legt hij sferen, bewegingen en gebeurtenissen vast, en laat zodoende de grenzen tussen muziek en geluidsontwerp vervagen. Als medeoprichter van ruimtelijk geluidsbedrijf 4DSOUND is hij gespecialiseerd in het componeren van ruimte als belangrijk element van soundtracks. Hij heeft onder meer gewerkt met modeontwerpster Iris van Herpen, architect Philip Beesley, choreograaf Russell Maliphant, popfenomeen ARCA en producer Max Cooper. Ook maakte hij werken voor verschillende internationale musea, de Dutch Design Week en STRP Festival.

ontdek meer van het nieuwe nu!

do 11 apr '24 | Jurriaanse Zaal, 19:00

Het Nieuwe Nu YOUNG

Creatie- en experimenteerdrang van een nieuwe generatie

do 25 apr '24 | Jurriaanse Zaal, 20:15

Nieuw Amsterdams Peil

Keten & Stompen: Andriessen en Schönberger

za 4 mei '24 | Jurriaanse Zaal, 21:00

Ensemble Resonanz, Claron McFadden en Kalle Kalima

Remember me: kritische kijk op wie en wat we herdenken

ontdek het
programma op
dedoelen.nl

Stay in touch!

See you @dedoelen &
share your pictures #dedoelen

tickets & info:

www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam

FSC
www.fsc.org

RECYCLED

Papier gemaakt van
gerecycleerd materiaal

FSC® C017135

de Doelen vrienden

genoten van dit concert?

word vriend van de Doelen en draag bij aan het realiseren van een bijzonder en innovatief programma!

Ga naar dedoelen.nl/vrienden voor meer informatie